

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไผ่
อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี
Public Participation in Local Development Planning of Ban Khong Subdistrict
Municipality, U Thong District, Suphan Buri Province

กัญญาณัฐ เสียงใหญ่ (Kanyanat Seangyai) Email: kanyanat.se@bsru.ac.th ^{1*}

สุรศักดิ์ โตประสิทธิ์ (Surasak Toprasi) Email: surasak.to@bsru.ac.th ²

ทชชยา วนนะบวรเดชน์ (Tatchaya Wannabovoradet) Email: tatchaya.wa@bsru.ac.th ³

จารุวรรณ ศิริรัตน์ (Jaruan Sirirat) Email: 6563906013@bsru.ac.th ⁴

^{1,2,3} อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Lecturer in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences of Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

⁴ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Student in Master of Public Administration program Faculty of Humanities and Social Sciences,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : kanyanat.se@bsru.ac.th

(Received: 31 March 2025; Revised: 20 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี (2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน (3) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (4) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านอายุ และด้านรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไผ่ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับ 0.05 และปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านทัศนคติ ด้านผลประโยชน์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

คำสำคัญ : ปัจจัยการมีส่วนร่วม ; แผนพัฒนาท้องถิ่น ; เทศบาลตำบล

Abstract

This study aims to examine (1) the factors influencing public participation in the formulation of local development plans in Ban Khong Subdistrict Municipality, U Thong District, Suphanburi Province; (2) the level of public participation in the formulation of local development plans; (3) differences in public participation based on personal demographic factors; and (4) the relationship between participation-related factors and public participation in local development planning. The research employed a quantitative methodology using questionnaires to collect data from a sample of 380 respondents. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

The findings revealed that the overall level of factors influencing public participation was high, as was the overall level of actual participation. Public participation in the preparation of local development plans was also high overall. There were no statistically significant differences in participation levels based on gender, age, or monthly income. However, significant differences at the 0.05 level were observed in relation to education level, marital status, and occupation. Additionally, participation-related factors—specifically attitudes, perceived benefits, knowledge and understanding, and communication and public relations—were found to have a strong positive correlation with public participation in the formulation of local development plans, with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords : Participation Factors; Local Development Plan; Subdistrict Municipality

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่การประกาศรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการจัดทำแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 ที่มีการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอำนาจให้มีการปกครองท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง เช่นเดียวกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเช่นกัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นใน หมวด 14 และในมาตรา 253 ยังมีการส่งเสริมให้มีกลไกที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ และในมาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการปกครองแบบปกครองตนเองและมีพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนต้องมีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการวางกรอบแนวทางในการจัดทำงบประมาณก่อนทุกครั้ง โดยการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นนั้นต้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีคณะกรรมการผู้ดำรงตำแหน่งมาจากการคัดเลือกประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แทนสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ในการนำเสนอความ

คิดเห็น การยกมือเห็นชอบ ลงมติอนุมัติต่าง ๆ โดยมีหน้าที่หลักในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา การจัดทำ
ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น การประชุมประชาคมเพื่อแจ้งแนวทาง รับทราบปัญหา และความต้องการของประชาชน จะ
เห็นได้ว่าภาคประชาชนคือส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็น
ส่วนสำคัญในการเสนอแนะปัญหาและความต้องการของตนเองรวมถึงความต้องการในพื้นที่ให้กับผู้บริหารได้รับ
ทราบ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เน้นประชาชนเป็นสำคัญและตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง
(กระทรวงมหาดไทย, 2548)

เทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบล อยู่ในพื้นที่อำเภออุทุมพร
จังหวัดสุพรรณบุรี มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่ทั้งสิ้น จำนวน 14 หมู่บ้าน (เทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง, 2566) บริหารงาน
ภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเศรษฐกิจ ควบคู่การส่งเสริมงานด้านสังคม การเมือง
การบริหาร การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นไปเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน
สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง นับได้ว่าได้รับความสนใจและเห็นถึงความสำคัญจากหมู่บ้าน
และชุมชน รวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอย่างมาก (กระทรวงมหาดไทย, 2561) แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันด้วย
สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนในพื้นที่มีการสลับสับเปลี่ยนพื้นที่ในการทำงานด้วยการ ประกอบ
อาชีพเกษตรกรรมที่มีผลผลิตไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพทำให้ต้องมีการเดินทางไปทำงานนอกพื้นที่ ประกอบกับ
เวลาในการประชุมประชาคมตรงกับช่วงเวลาในการทำงานของประชาชน ทำให้ประชาชนบางส่วนขาดโอกาสใน
การเข้าร่วม ส่งผลให้ประชาชนเหล่านั้นไม่ได้มีโอกาสในการนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะกับที่ประชุม
นับเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดความผิดหวังและไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงเป็น
เหตุผลของผู้วิจัยในการวิจัยดังกล่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ
นำไปสู่การพัฒนาวิธีการ และขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละโครงการกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่
ตำบลบ้านโฆ้งต่อไป

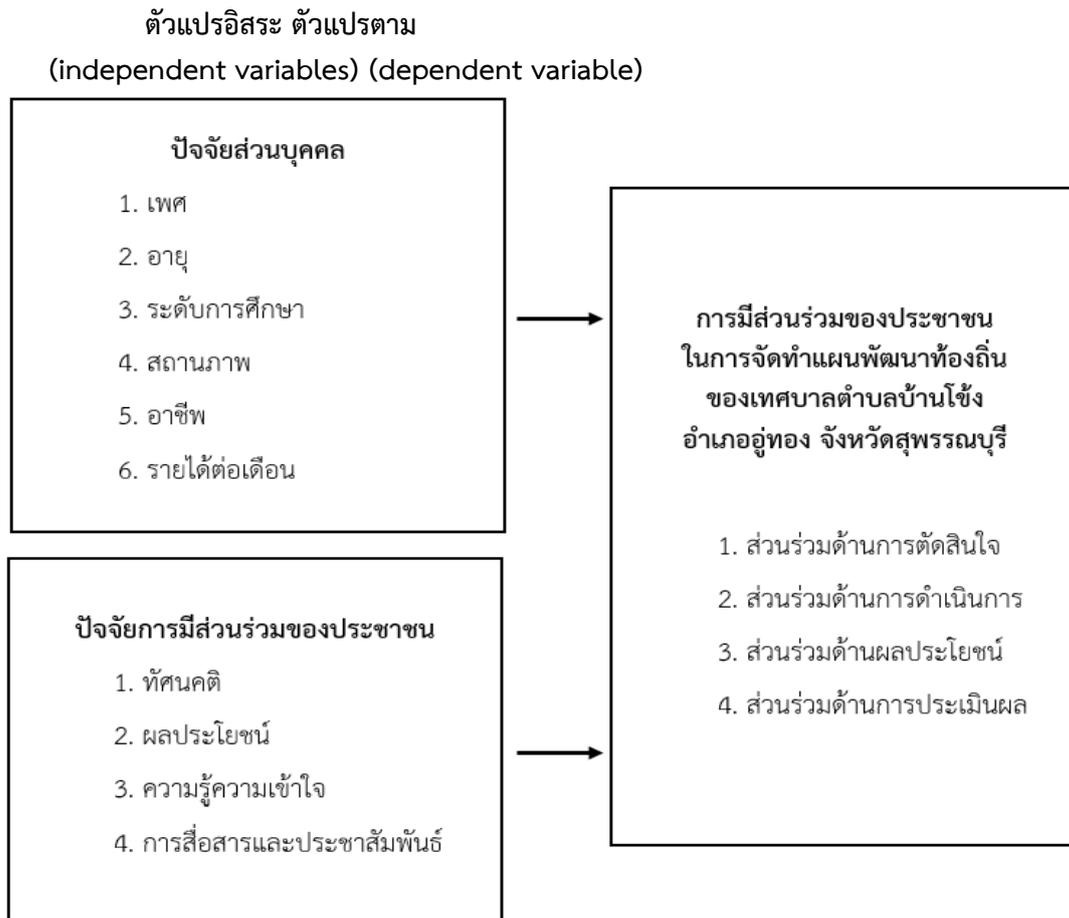
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
บ้านโฆ้ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง
อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้าน
โฆ้ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้งที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วม
ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ปัจจัยของการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง ปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ทศนคติ ผลประโยชน์ ความรู้ความ
เข้าใจ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา แหล่งที่มา; Arnstein (1969) และ Cohen & Uphoff (1980)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 7,336 คน จากจำนวน 14 หมู่บ้านข้อมูล อ้างอิง ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ด้วยการใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดค่าความคาดเคลื่อนไว้ที่ 0.05 ตามสูตรจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = 380$ คน และเมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเพื่อแบ่งระดับชั้นในตำบลออกเป็นรายหมู่บ้าน เพื่อกำหนดโควตาตามสัดส่วน จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามชุมชน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านจรั้เก่า	617	32
2	บ้านจรั้ใหม่	838	43
3	บ้านหนองจอก	336	17
4	บ้านทุ่งดินดำ	587	30
5	บ้านเขากระฉิว	589	31
6	บ้านสระบัวทอง	419	22
7	บ้านกกม่วง	911	47
8	บ้านหนองจอกน้อย	558	29
9	บ้านหนองสลัดไค	404	21
10	บ้านดอนยอ	657	34
11	บ้านฟากห้วย	623	32
12	บ้านดอนกลาง	309	16
13	บ้านวังวัว	248	13
14	บ้านหนองกระหนาก	240	13
รวม		7,336	380

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

สร้างแบบสอบถามจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และจากกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เนื้อหาทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ทักษะคิด ผลประโยชน์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหา และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 3 ท่าน เมื่อได้ค่า IOC (index of congruence) .67 ถึง 1.00 ถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์นี้ ไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability)

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ซึ่งผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้วไปทดสอบ (Pretest) กับประชาชนในตำบลอุโมงค์ อำเภอบ้านนา จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ทั้งนี้ได้ทำการทดสอบจำนวน 30 คน โดยการตอบแบบสอบถามเหมือนกับการใช้แบบสอบถามในสถานการณ์จริงทุกประการ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดสอบแล้ว (pretest) ทั้ง 30 ชุด มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งแบบสอบถามได้ค่าแอลฟา (alpha) เท่ากับ .976 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพดี และมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำคำถามไปใช้เก็บข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการประสานงานไปยังผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและในพื้นที่ตำบลบ้านโฆ้ง
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แยกตามหมู่บ้านต่าง ๆ รวมจำนวน 380 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภอบ้านนา จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของค่าความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภอบ้านนา จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภอบ้านนา จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.1 เพศ ใช้สถิติ Independent Sample t-test เป็นสถิติที่ใช้ในกรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรอิสระไม่เกิน 2 กลุ่ม

4.2 อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้สถิติ One-way ANOVA เป็นสถิติที่ใช้ในกรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรอิสระที่มากกว่า 2 กลุ่ม และใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าสหสัมพันธ์ การแปลค่า r ของ Pearson's Coefficient Correlation ความสัมพันธ์เชิงบวกหรือลบดูที่สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)
3. กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.8 มีอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 30.8 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 34.5 สถานภาพสมรส ร้อยละ 61.3 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40.0 และมีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 45.0

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่

ลำดับ	ปัจจัยการมีส่วนร่วม	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	ด้านทัศนคติ	3.91	.71	สูงมาก
2	ด้านผลประโยชน์	3.77	.71	สูงมาก
3	ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.82	.81	สูงมาก
4	ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์	3.83	.72	สูงมาก
รวมเฉลี่ย		3.83	.73	สูงมาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่ โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติ อยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ย 3.83 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผลประโยชน์ อยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ย 3.77

2. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน ตำบลบ้านไช้

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
1	ด้านการตัดสินใจ	3.88	.83	มาก
2	ด้านการดำเนินการ	3.74	.70	มาก
3	ด้านผลประโยชน์	3.78	.71	มาก
4	ด้านการประเมินผล	3.67	.84	มาก
รวมเฉลี่ย		3.77	.69	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.77 พิจารณาเป็นด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

3. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากสมมติฐานข้อ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ จำแนกตามเพศ

เพศ	ชาย		หญิง		t	p - value
	N = 168		N = 212			
การมีส่วนร่วมของประชาชน	(\bar{X})	S.D	(\bar{X})	S.D		
	3.73	.62	3.79	.74	- .859	.391

$p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านอายุ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้

จากสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านทัศนคติ ด้านผลประโยชน์ ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และด้านผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้

ด้านทัศนคติ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ด้านทัศนคติ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านไช้ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับพื้นที่และตนเอง โดยร่วมนำเสนอปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย สุขอยู่ (2564) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้นำชุมชน ศักยภาพของประชาชน ความสะดวกของประชาชน ทัศนคติของ ประชาชน การเป็นคนในพื้นที่ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับเทศบาล และปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์ระดับความเข้มข้นของปัญหาและความต้องการของประชาชน

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านไช้มีปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ด้านทัศนคติมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เนื่องมาจากประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกขั้นตอน เริ่มต้นจากการเสนอความคิดเห็นผ่านที่ประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน ชุมชน และตำบล เพื่อนำเสนอปัญหาและความต้องการ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญ และตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้ามามีส่วนร่วมของตนเอง ประชาชนในหมู่บ้านจึงร่วมกันนำเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม ทั้งในด้านการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ และแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยจากการลงพื้นที่ในการประชุมประชาคมทุกครั้ง ผู้วิจัยพบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน รวมถึงผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและส่วนราชการในพื้นที่ ทั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่รัฐวิสาหกิจในเขตพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคม ในการเสนอโครงการ และปัญหาในพื้นที่ รวมถึงการถกประเด็นสำคัญในพื้นที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากการตระหนักและใส่ใจในการมีส่วนร่วม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วโดยมีประชาชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดี

ด้านผลประโยชน์

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ด้านผลประโยชน์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านไช้ มีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยช่วยจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมสัน ชัยวงศ์ (2562) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่ที่มีความสนใจที่จะเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ ไฟฟ้าแสงสว่างภายในหมู่บ้านที่ยังไม่เพียงพอ และมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรม โดยอยากให้แก้ไขและเร่งดำเนินการดังกล่าว

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ เพื่อนำเสนอปัญหาหรือเสนอความต้องการที่อยากได้

ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีเทศบาลตำบลบ้านโฆ่งดำเนินการประชุมประชาคมเพื่อแจ้งให้ที่ประชุมมีมติทราบถึงแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อนำโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นก่อนนำมาเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป โดยประชาชนในหมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจะมีส่วนร่วมได้นั้นก็ต่อเมื่อเป็นปัญหาหรือความเดือดร้อนที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวบุคคลและต่อการดำรงชีวิต เข้าร่วมเพื่อต้องการเสนอให้รีบแก้ไขปัญหานั้นก่อนโครงการหรือกิจกรรมอื่น ๆ จึงตัดสินใจในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากมีความมั่นใจว่าหากเข้าร่วมโครงการจะได้บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น และนำไปสู่การดำเนินการจริง

ด้านความรู้ความเข้าใจ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ่ง ด้านความรู้ความเข้าใจ เห็นด้วยในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านโฆ่ง ก่อนข้างมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยได้รับการแนะนำและให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง ทำให้ชุมชนมีความรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เป็นประโยชน์ในการดำเนินการในระดับหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ สุวรรณทอง (2558) ที่กล่าวว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้จะอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีการแนะนำให้ความรู้ในเรื่องของรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในพื้นที่ทราบข้อมูลปัญหาและความต้องการในการนำไปสู่การพัฒนา และจากการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจึงมีประชาชนบางส่วนที่ได้รับมอบหมายจากชุมชนให้เป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ รวมถึงเป็นตัวแทนในการเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อประสานการทำงาน และการเป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนคนอื่น ๆ โดยเทศบาลตำบลบ้านโฆ่งจะมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้

ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ่ง ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านโฆ่ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี เข้าร่วมการประชุมประชาคม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากการประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน รวมถึงช่องทางออนไลน์ของทางเทศบาล ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับพรชัย สุขอยู่ (2564) ที่กล่าวว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยสนับสนุนในด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ยังต้องมีการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง ได้รับรู้แนวทางการกระบวนกรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อติดตามและรับฟังปัญหาต่าง ๆ มาจากการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลบ้านโฆ่งผ่านทางหอกระจายข่าว สื่อสังคมออนไลน์และการบอกเล่าแบบปากต่อปากจากผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ แต่ทั้งนี้ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง ยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีบางพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสายของหมู่บ้าน ประกอบกับการที่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ในช่วงเวลากลางวันที่มีการประชาสัมพันธ์จะไม่มีประชาชนอยู่ที่บ้าน จึงทำให้ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไป จึงจำเป็นต้องอาศัยการแจ้งข้อมูลแบบปากต่อปาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ้ง

ด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหาและความเดือดร้อนต่อที่ประชุมประชาคม และมีการยกมือลงมติที่การประชุมประชาคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร เรืองทัย (2563) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการตัดสินใจ ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และสรุปหาแนวทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากทุกการตัดสินใจมีผลต่อการแก้ไขปัญหา และการตอบสนองต่อความต้องการที่ประชาชนได้นำเสนอไป หรือแม้กระทั่งการนำเสนอความคิดเห็นผ่านที่ประชุมประชาคม การลงมติต่าง ๆ เช่นในการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกครั้ง โดยห้วงระยะเวลาประมาณเดือน เมษายน เทศบาลตำบลบ้านโฆ้งจะมีการลงพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดประชุมประชาคมเพื่อให้ประชาชนได้เสนอโครงการ หรือกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการ ซึ่งในทุกครั้งในแต่ละหมู่บ้านจะมีการนำเสนอโครงการ ประมาณ 10-15 โครงการ โดยจะต้องดำเนินการจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ โดยจะคัดเลือก 5 โครงการเร่งด่วนเพื่อดำเนินการก่อน ประชาชนที่เข้าร่วมจะเข้ามามีส่วนร่วมในการยกมือเพื่อจัดลำดับความสำคัญโครงการ ในการนำไปบรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น และนำไปดำเนินการต่อไป

ด้านการดำเนินการ

ด้านการดำเนินการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการจัดลำดับความสำคัญโครงการ กิจกรรมที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร เรืองทัย (2563) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนองหาน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก แต่หากเทียบกับด้านอื่น ๆ ถือว่าอยู่ในค่าเฉลี่ยลำดับรองสุดท้าย อันเนื่องมาจากประชาชนบางส่วนยังไม่ได้มีโอกาสในการเสนอผู้แทนเข้าเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงยังไม่ได้มีบทบาทในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ หรือไม่การนำเสนอของตนเองยังไม่ได้รับการจัดลำดับ จึงยังรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการตามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยในส่วนนี้เทศบาลตำบลบ้านโฆ้งต้องเพิ่มการดำเนินการในส่วนของการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจกระบวนการดำเนินการที่ตรงกันเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และอาจทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ไม่อยากมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ

ด้านผลประโยชน์

ด้านผลประโยชน์ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเทศบาลตำบลบ้านโฆ้งสามารถพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญาตา กระจำแจ้ง และ ชิชณพงค์ สยามมิตร (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ตามลำดับ

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านไผ่มีความเชื่อมั่นว่าหากให้ความร่วมมือในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านไผ่ จะได้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเทศบาลตำบลบ้านไผ่ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินการต่าง ๆ รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ารับฟังผลการดำเนินงานของเทศบาลได้ แต่หากให้เทียบกับทั้ง 4 ด้าน จะพบว่าด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไผ่ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร โทพล (2561) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านไผ่มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการให้ความรู้ ความเข้าใจในด้านเข้าถึงการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามารับฟัง หรือแสดงความคิดเห็นในกระบวนการการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น และการตรวจสอบคุณภาพ และความโปร่งใส่อย่างยั่งยืนสืบต่อไป

การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

สมมติฐานข้อที่ 1

จากสมมติฐานข้อ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไผ่ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไผ่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไผ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล นอกเหนือจากปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไผ่ ทั้งนี้เนื่องมาจากการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับบทความวิจัยของ สัตตดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2559) ที่กล่าวว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามปัจจัยคุณลักษณะด้านเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ รายได้ ระดับการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ รายได้ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 2

จากสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

การทดสอบสหสัมพันธ์

ผลรวมของตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = .870^{**}$) กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ้ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าวในส่วนของมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีความสอดคล้องกันในปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์สูงเป็นอันดับแรก ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผลประโยชน์คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านโฆ้งยังอยู่ในระดับมากก็จริง แต่ยังคงมีประชาชนรู้สึกผิดหวังบางส่วนต่อกระบวนการจัดกิจกรรมสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านทัศนคติ ด้านผลประโยชน์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในผู้นำชุมชน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งหากขาดปัจจัยเหล่านี้ก็จะนำไปสู่ความรู้สึกว่า "ไม่มีประโยชน์" ในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นการพัฒนาวิธีการและขั้นตอนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีระบบสื่อสารที่เข้าถึงง่ายและสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ้ง ด้านผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ต่ำที่สุด สาเหตุมาจากประชาชนเสียสละเวลาในการทำงานมาเข้าร่วมการประชุมสูญเสียรายได้ และไม่ได้รับผลประโยชน์

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษาและวิจัยไปปรับปรุงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน ในประเด็นอื่น ๆ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในกรณีอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2567). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2567, จาก: <https://www.dla.go.th/work/planlocal/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD.htm>.
- กระทรวงมหาดไทย. (2548). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548*. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงมหาดไทย. (2561). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระทรวงมหาดไทย.
- คมสัน ชัยวงศ์. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. คลังสารสนเทศดิจิทัล. <https://opac01.stou.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=166640#>
- เทศบาลตำบลบ้านไฉ้. *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566*. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2567, จาก : <https://ban-khong.go.th/public/list/data/detail/id/208/menu/1196/page/1/catid/1>
- น้ำทิพย์ สุวรรณทอง. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลรำพัน*. [งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา]. คลังดิจิทัล. <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/10946>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. สุวีริยาสาส์น.
- เบญญาตา กระจ่างแจ้ง. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของแผนการพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี เฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหลักห้า จังหวัดสมุทรสาคร*. [งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา. <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/8684>
- เพชร โทพล. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. คลังดิจิทัล. <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2561/127072/Tophol%20Patchara.pdf>
- พรชัย สุขอยู่. (2564). *การส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักห้า*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล. https://lib-search.nida.ac.th/permalink/f/1lnpljf/ALEPH_MONO000214791
- พิมพ์พร เริงทัย. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลดงคอน อำเภอสวรรคบุรี จังหวัดชัยนาท*. [การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2568, จาก <https://www.ratchakittha.soc.go.th>

ลัดดาวรรณ นนปะติ, และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. *วารสารการบริหารปกครอง*, 5(2), 291–305.

สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอดู่ตอง จังหวัดสุพรรณบุรี. (2566). สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566, จาก: <https://ban-khong.go.th/public/list/data/index/menu/1144>.

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216–224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation in development projects: The dynamics of participation in rural development projects and their implications for the role of the external agent*. Ithaca, NY: Cornell University, Rural Development Committee.